

STUDIA WILANOWSKIE

XXIV

WARSZAWA 2017

MUZEUM PAŁACU
Króla Jana III
W WILANOWIE

WYKAZ TABAKIER SPROWADZONYCH DO PAŁACU W WILANOWIE 1 GRUDNIA 1845 ROKU

Tomasz Żuchowski

W trakcie kwerendy w materiałach archiwalnych znajdujących się w zasobie Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, w dziale XX Archiwum Gospodarczego Wilanowskiego autor natknął się na niezwykle interesujący dokument sporządzony 1 grudnia 1845 roku¹. Dokument ów stanowi inwentarz i dokładny opis 178 tabakier sprowadzonych do Wilanowa przez ówczesnych jego właścicieli – Aleksandrę i Augusta Potockich². Odnaleziony inwentarz jest najprawdopodobniej jednym z niewielu, a może nawet i jedynym dziewiętnastowiecznym źródłem zawierającym zestawienie aż tak dużej liczby tych przedmiotów, a przy tym opisującym je z taką dokładnością. Z tego powodu autor uznał za ciekawe i pożyteczne wydanie edycji wspomnianego wykazu.

Inwentarz składa się z 8 papierowych kart o wymiarach 21,1 x 33,2 cm, zapisanych tą samą ręką, przy użyciu czarnego atramentu. Wykaz nie posiada jakiegoś określonego układu, tabakierki spisano najprawdopodobniej z natury, nie trzymając się żadnego zdefiniowanego klucza. Pozycje 11 oraz 123 zostały przekreślone czerwonym atramentem, a ta sama ręka dopisała: *darowane*. Najprawdopodobniej zapiski te powstały nieco później niż sam dokument. Może to sugerować, iż wykreślone tabakierki przekazano jako prezent, uszczuplając tym samym kolekcję. Dokument nie wskazuje jednak, komu je podarowano.

Nie da się niestety ustalić, kto wykonał niniejszy wykaz, można jednak przypuszczać, iż spisany on został na życzenie Augusta Potockiego. W marcu 1845 roku zmarł jego ojciec Aleksander Potocki³. Jeszcze za życia uczynił on syna właścicielem Wilanowa oraz pałacu Potockich w Warszawie przy Krakowskim Przedmieściu 415⁴. Prawdopodobnie zbiór tabakierek zebrany został właśnie przez Aleksandra oraz jego ojca Stanisława Kostkę Potockiego⁵ i przypuszczalnie do śmierci tego pierwszego znajdował się w Warszawie. Następnie August w grudniu

1 Archiwum Główne Akt Dawnych (dalej: AGAD), Archiwum Gospodarcze Wilanowskie (dalej: AGWił), dział XX: Biuro rządcy dóbr Wilanów, sygn. 112, s. 2–16.

2 Na wykazie sprowadzonych tabakier przy dwóch sztukach zapisano, iż zostały one darowane, tak więc realnie do pałacu trafiło 176 sztuk (Jan Stankiewicz w swojej książce *Dzieje tabakier* na s. 153 informuje, iż w 1845 r. zbiory Potockich z Wilanowa powiększyły się o 176 tabakier. Autor napisał także, z jakiego materiału wykonana była większość przedmiotów. Niestety, nie podał, skąd posiadał wiedzę na ten temat. Możliwe jest, iż dotarł on do edytowanego przeze mnie dokumentu. Przygotowując wspomnianą publikację, korzystał on bowiem również z zasobu AGAD i wówczas mógł natrafić na omawiany wykaz).

3 B. Smoleńska, *Potocki Aleksander h. Pilawa*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny* (dalej: PSB), t. 27, 1983, s. 758.

4 Obecnie pałac znajduje się pod nr. 15/17 i mieści się w nim Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

5 Na dwóch tabakierkach widnieją inicjały Stanisława Kostki Potockiego (AGAD, AGWił, dział XX: Biuro rządcy dóbr Wilanów, sygn. 112, s. 3: tabakierka nr 16, i s. 5: tabakierka nr 45), a na jednej widnieje pełne imię i nazwisko (s. 11: tabakierka nr 115).

1845 roku przewiózł tabakierki do pałacu wilanowskiego i włączył do znajdującej się tam wspaniałej kolekcji sztuki. Wykaz tabakier może być zatem, albo jednym ze spisów ruchomości wykonanych po śmierci Aleksandra Potockiego, albo zwykłym spisem sporządzonym przed transportem z Warszawy do Wilanowa.

Przed edycją omawianego źródła warto przyrzeć się przedmiotom, które opisuje. Wśród materiałów, z których wykonane były tabakierki przedstawione w wykazie, przeważa: złoto, szylkret⁶, srebro, kamienie szlachetne (agat⁷, jaspis⁸, lapis lazuli⁹, malachit¹⁰, onyks¹¹, opal¹², turkus¹³) i porcelana. Pojawiają się jednak również dość zaskakujące i egzotyczne tabakiery, wykonane m.in. z: korzenia drzewa, papieru, muszli czy kokosa. Na wspomnianych tabakierkach znajdowały się przeróżne przedstawienia, w tym: sceny i postaci mitologiczne, ważne postaci historyczne (Aleksander I¹⁴, Maria Antonina Habsburg¹⁵, Maksymilian Józef¹⁶ czy Molier¹⁷), sceny rodzajowe, martwa natura

6 Szylkret – tworzywo uzyskiwane z pancerzy niektórych gatunków żółwi morskich.

7 Agat – półszlachetny minerał, wielobarwna, wstęgowa odmiana chalcedonu (przypisy dotyczące kamieni szlachetnych i ozdobnych sporządzono na podstawie: J. Bauer, *Skaly i mineraly: przewodnik*, Warszawa 1997; N. Sobczak, *Mala encyklopedia kamieni szlachetnych i ozdobnych*, Warszawa 1986; W. Szuman, *Kamienie szlachetne i ozdobne*, Warszawa 2004).

8 Jaspis (gr. *iaspis* – *cętkowany kamień*) – skała osadowa, zbita, drobnziarnista, zbudowana z chalcedonu i kwarcu. Związki żelaza nadają jaspisom barwę brązową, żółtą, czerwoną lub zieloną.

9 Lapis lazuli – skała metamorficzna niebieskiego koloru powstała w wyniku przeobrażeń utworów węglanowych (wapieni i dolomitów) pod wpływem intruzji granitów, syenitów lub pegmatytów. Jej głównym składnikiem jest lazuryt, minerał z gromady krzemianów, zaliczany do grupy skaleniowców.

10 Malachit (gr. *malache* [malwa] i *malakos* = miękki) – minerał z gromady węglanów. Należy do minerałów pospolitych, szeroko rozpowszechnionych na Ziemi. Kruchy i prześwitujący, o zielonej barwie.

11 Onyks – minerał, odmiana chalcedonu o równoległym ułożeniu warstw, na przemian białej i czarnej, występuje również w kolorze zielonym i białym.

12 Opal (sanskrycki: *upala* – drogi kamień, kamień szlachetny; gr. *opalios* – widzieć zmianę [barwy]) – mineraloid zaliczany do krzemianów. Niektóre odmiany wykazują charakterystyczne zjawiska optyczne: opalizację, opalescencję, efekt kociego oka, asteryzm.

13 Turkus, czasami kalait (*turkus* wywodzi się od nazwy Turcji – *turecki kamień*, gr. *kalait* – *ładny kamień*) – rzadki minerał z grupy fosforanów. Występuje w barwach: błękitna, niebieskozielona oraz turkusowa.

14 Aleksander I (1777–1825), od 1801 r. cesarz wszechrosyjski, a od 1815 r. król Polski; J. Iwaszkiewicz, *Aleksander I*, PSB, t. 1, 1935, s. 61–63.

15 Maria Antonina Habsburg, właściwie Maria Antonia Josefa Johanna von *Österreich* (1755–1793), arcyksiężniczka austriacka, królowa Francji, żona króla Francji Ludwika XVI Burbona (1754–1793); S. Zweig, *Maria Antonina*, Katowice 2005.

16 Maksymilian I Józef Wittelsbach, właśc. Michał Jan Chrzcziciel Franciszek z Paoli Józef Kacper Ignacy Leszek Nepomucen Wittelsbach (1756–1825), w latach 1806–1825 król Bawarii; P. Janowski, *Maksymilian I, 1756–1825, król Bawarii*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2006, t. 11, kol. 925.

17 Molier, właściwie Jean Baptiste Poquelin (1622–1673), francuski komediopisarz, autor takich komedii, jak: *Świętoszek*, *Skąpiec*, *Don Juan*, czy *Szkola żon*; <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Molier;3942798.html> (dostęp: 5 IX 2017).

lub zwierzęta. Przedmioty spisane w inwentarzu miały również różne kształty, były głównie czworo- i ośmiokanciaste, owalne oraz okrągłe, choć czasami przybierały niekonwencjonalną postać np.: głowy buldoga lub kota, jajka, siedzącej myszy czy ptaka.

W kolekcji wilanowskiej do obecnych czasów nie zachowała się niestety ani jedna tabakierka. Możliwe, iż jakieś pojedyncze sztuki znajdują się w rękach osób prywatnych, niestety, autor nie dotarł w literaturze do informacji na ten temat.

Dokument wydany został zgodnie z instrukcją wydawniczą dla źródeł historycznych od XVI w. do połowy XIX w., opracowaną pod kierownictwem Kazimierza Lepszego (Wrocław 1953).

SUMMARY

The inventory of snuffboxes brought to the Wilanów Palace on 1 December 1845

In the Central Archives of Historical Records in Warsaw, Section XX: "The office of the Wilanów estate administrator", which constitutes a part of the Wilanów Household Archive, there is a very interesting inventory made on 1 December 1845. This document lists and in a relatively detailed manner describes 178 snuffboxes brought to Wilanów by its then-owners Aleksandra and August Potocki. It is probably one of the few 19th-century sources, if not the only one, to contain an inventory of such a large number of these objects and, at the same time, to describe them with such precision. Unfortunately, not even a single snuffbox has survived in the Wilanów collection to the present day. As a result, the author of the present paper has elected to publish this document in keeping with the editorial instructions for historical sources dated to the 16th to mid-19th century as prepared under the supervision of Kazimierz Lepszy (Wrocław 1953).

The source text is preceded by an introduction which focuses on the history of snuffboxes. The evolution of their forms and the importance a snuffbox held for its owner are described in detail. In addition, the author describes the materials used in the production of snuffboxes over the centuries. He also points out that the largest number of extant snuffboxes is in private collections, citing the collections owned by Jerzy Zajac and Franciszek Kotula. He also notes that all the museums and cultural institutions in Poland hold a total of only some 300 snuffboxes, the largest proportion owned by the National Museums in Cracow, Poznań and Warsaw.

Keywords: Wilanów, snuffboxes, Wilanów collection, August Potocki, Aleksander Potocki, Archiwum Gospodarcze Wilanowskie

Wykaz dotyczący kosztowych tabakier sprowadzonych do pałacu wilanowskiego, stan na dzień 1 grudnia 1845 r.

Oryg.: Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Archiwum Gospodarcze Wilanowskie, dział XX: Biuro rządcy dóbr Wilanów, sygn. 112, s. 2–16

Wykaz^a

Kosztownych tabakier złotych, srebrnych, z różnego kruszcu, kryształowych, porcelany, masy itp. do Wilanowa sprowadzonych na dniu 1-m grudnia 1845 spisany.

[s. 2]

Kopia niniejszego wykazu doręczoną została Franciszkowi Karniewskiemu¹

1.	Tabakiera czworograniasta złota, u góry, po bokach i u spodu emaliowana	1	1
2.	[Tabakiera] owalowa złota, do koła rzeźbą ozdobiona, z pozytywką, w której ptaszek po jej nastrojeniu, na wierzch wylata i wyśpiewuje	1	2
3.	[Tabakiera] ośmiokańczasta złota, z wszech stron emaliowana, wieko perłami ozdobione. Emalia wierzchnia i spodnia wyobrażają burzę, wewnątrz urządzona pozytywka	1	3
4.	[Tabakiera] podobnie ośmiokańczasta złota, szyldkretem po wszystkich stronach wykładana. Wieko kamieniem camio ² zwanem ozdobione, na którym wyryte godło umiejętności z napisem w dialekcie greckim	1	4
5.	[Tabakiera] czworograniasta złota ze wszech stron wyciski mająca	1	5
6.	[Tabakiera] owalowa złota, wieko i spód szyldkretowe w złote desenie, dokoła w złoto obwiedziona	1	6
7.	[Tabakiera] owalowa z białego agatu w złoto oprawna	1	7
8.	[Tabakiera] ośmiokańczasta złota, zewnątrz malowaniem na kości słoniowej wyobrażającym 10 scen historii mitologicznej, ozdobiona	1	8
9.	[Tabakiera] czworograniasta złota zewnątrz, ze wszech stron macicą perłową w kwiaty kolorowe wyłożona	1	9
10.	[Tabakiera] czworograniasta złota, zewnątrz kamieniem szafirowym lazuli zwanym ze wszech stron wyłożona, rzeźbami kolorowymi z perłowej macicy ozdobiona	1	10
11. ^b	[Tabakiera] czworograniasta złota, ze wszech stron rzeźbą w desenie ozdobiona, od przodu wyginana ^c	1	11
12.	[Tabakiera] czworograniasta i zewnątrz ze wszech stron kamieniem lazuli zwanym wyłożona. Wierzch różnemi złotemi ozdobami powleczone. Wieko w kwiaty brylantowe wysadzane, z tych jednego brylanta brakuje	1	12

a Wyraz pogrubiony.

b Tekst wykreślony czerwonym atramentem.

c Na prawym marginesie zapisane czerwonym atramentem: *darowana*.

1 Franciszek Karniewski, murgrabia pałacu wilanowskiego; B. Smoleńska, *Struktura i funkcjonowanie zarządu dóbr wilanowskich (1800–1864)*, Poznań 1975, s. 183.

2 Chodzi zapewne o kameę (z arab. *kamma* – *garb*, *wypukłość*) – rodzaj gemmy, szlachetny lub półszlachetny kamień ozdobiony reliefem ciętym wypukło.

[s. 3]

13.	Tabakiera czworograniasta złota, w kształcie poduszki, ze wszech stron w desenie ozdobiona, wokoło ^d której napis: Anno 1827 por 811 Majestad El Rey de España al General d'Arband Joncques	1	13
14.	[Tabakiera] czworograniasta z kamienia szafirowego lazuli zwanego, w złoto oprawna. Wieko teje ozdobione lwem rżniętym na kamieniu sinym, owalowym, nad którym gwiazda podobnież na tym kamieniu rżnięta	1	14
15.	[Tabakiera] owalowa złota, emaliowana w kwiaty kolorowe, wieko teje podwójne, kamieniem camiozwanem, owalowem ozdobione, na którym rzeźba z historii mitologicznej, wokoło z obwódka złota	1	15
16.	[Tabakiera] w formie jajka wewnątrz i zewnątrz szyldkretem wyłożona. Wieko ozdobione kamieniem agat, z złotą emalią, do koła obrączką złotą obwiedziona. Spód zawiera zewnątrz w owalowym złotym kole, takż złotą cyfrę S. P. ³	1	16
17.	[Tabakiera] czworograniasta szyldkretowa, w złoto oprawna. Wieko krajowidzem mozaikowym, dookoła obwódka złotą obwiedzionem, ozdobione	1	17
18.	[Tabakiera] z kamienia agat wyginana w złoto oprawna. Wieko rzeźbą wyobrażający wytrysk wody i księżyc między chmurami ozdobione mająca	1	18
19.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, wewnątrz złotem wyłożona. Wieko miniaturą anioła, na słoniowej kości malowanego, ozdobione	1	19
20.	[Tabakiera] okrągła jaspisowa, w złoto oprawna. Na wieku wyobrazenie wilka dławiącego ptaka, z mozaiki	1	20
21.	[Tabakiera] czworograniasta jaspisowa, z zaokrągleniami nieco kanty. Wieko nieco wypukłe, ze wszech stron złotymi w deseń obwódkami ozdobiona	1	21
22.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, w złoto oprawna. Wieko pęknięte mająca, na wierzchu którego kamień camio głowę Merkurego wyobrażający	1	22
23.	[Tabakiera] podobnież okrągła szyldkretowa, z miniaturą na wieku, w złoto oprawna	1	23
24.	[Tabakiera] jaspisowa czerwona, w złoto oprawna, wyobrażająca głowę kozy, której rogi i oczy brylantami wysadzane. Wieko u otworu również brylantami ozdobione	1	24
25.	[Tabakiera] podobnież jaspisowa, koloru sinego, w kropki, czworograniasta, kanty nieco zaokrąglone mająca, w złoto oprawna	1	25
26.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, w złoto oprawna, z biustem Aleksandra Cesarza Rosji	1	26

[s. 4]

27.	Tabakiera bursztynowa, owalowa, w fryzy wrzynane i okrągławe, w złoto oprawna	1	27
28.	[Tabakiera] czworograniasta z macicy perłowej, w złoto oprawna, do koła takż macicą rżniętą ozdobiona. Wieko mozaikowe z wyobrażeniem sfinksu, w około złotem obwiedzione mająca	1	28
29.	[Tabakiera] porcelanowa biała, czworograniasta kanty nieco zaokrąglone mająca, w złoto oprawna	1	29
30.	[Tabakiera] jaspisowa, wyobrażająca popiersie mężczyzny w starożytnym stroju, na głowie kapelusz mającego z kokardą, w której mały diament, u kamizelki tegoż znajduje się 9 kamieni opal zwanych, w złoto oprawnych. Wieko na grzbiecie w złoto oprawne mająca	1	30
31.	[Tabakiera] czworograniasta mała, z kamienia krwawnika ⁴ . Wieko szersze od spodu, nieco wypukłe, dookoła złotem w deseń ozdobione	1	31

^{d-d} Litery nadpisane.

3 Najprawdopodobniej chodzi o Stanisława Kostkę Potockiego (1755–1821), polityka, pisarza, teoretyka i mecenasa sztuki, w latach 1790–1792 generała majora artylerii koronnej, członka Stronnictwa Patriotycznego na Sejmie Czteroletnim, prezesa Rady Stanu i Rady Ministrów Księstwa Warszawskiego oraz prezesa Senatu Królestwa Polskiego w latach 1818–1821; B. Grochulska, *Potocki Stanisław Kostka h. Pilawa*, PSB, t. 28, 1984–1985, s. 158–170.

4 Krwawnik, częściej karneol, karniol (łac. *carnis* – ciało, mięso) – gemmologiczna nazwa czerwonej, półprzezroczystej odmiany chalcedonu.

32.	[Tabakiera] owalowa agatowa, u góry szersza, Kant u wieka w koło szlifowany, na którym widok portu	1	32
33.	[Tabakiera] z białego agatu, popiersie konia w ryzsztunku złotem wyobrażająca, oczy tegoż konia dwoma brylantami ozdobione, nie mniej wędzidło podobnie. Wieko do niej w złoto oprawne	1	33
34.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, wewnątrz wykładana złotem. Wieko mozaikowe z złotą obwódką, na którym wyobrażenie lisa przez wyżła napadniętego	1	34
35.	[Tabakiera] okrągła, złota, wieko mozaikowe bukiet kwiatów wyobrażające za szkłem, w dwa rzędy pereł ozdobione, w sześciu przedziałach wokół złotych ozdobami powleczona. Wewnątrz pod wiekiem wyryty jest napis w języku francuskim "że taż tabakiera do Maryi Autonetty, królowej francuskiej należała i przez nią Pani Campau darowaną została"	1	35
36.	[Tabakiera] z kamienia onyks zwanego, w złoto oprawna. Na wieku tejże wyobrażenia ślimaków	1	36
37.	[Tabakiera] złotem cała wewnątrz wyłożona, zewnątrz szyldkretem, perłową macicą w różne desenie kwiaty i ptactwo nabijana	1	37

[s. 5]

38.	Tabakiera czworograniasta srebrem w kostkę rżnięta. Wieko miniaturą za szkłem, w złotej obwódce, ozdobione	1	38
39.	[Tabakiera] czworograniasta z zaokrąglonemi nieco kanty, wewnątrz złota, zewnątrz szyldkretem wyłożona, z ozdobami złotymi, srebrnymi w desenie, kwiaty i ptactwo nabijana	1	39
40.	[Tabakiera] czworograniasta wewnątrz złota, spód i boki szyldkretem zewnątrz wyłożone, złotem obwiedzione. Wieko z krajowidzem kolorami malowanym za szkłem z złotą w okolo obwódką	1	40
41.	[Tabakiera] czworograniasta kryształowa, do koła w złoto oprawna, na wieku i spodzie rzeźba dwóch figur	1	41
42.	[Tabakiera] owalowa złota wewnątrz, szyldkretem zewnątrz wyłożona. Wieko, boki i spód złotem i srebrem emaliowane	1	42
43.	[Tabakiera] czworograniasta złota wewnątrz. Zewnątrz kamieniem zielonym malaquit zwanym wyłożona, szyldzikiem z drobnych brylancików i 2 turkusów składającym się ozdobiona	1	43
44.	[Tabakiera] czworograniasta fabryki tuluskiej, srebrna, w fryzy wyginane, wewnątrz wyzlacana, zewnątrz złote ozdoby mająca	1	44
45.	[Tabakiera] podługowata złota, zewnątrz na czarno w desenie emaliowana wokół, na wierzchu i spodzie złotymi obwódkami ozdobiona. Na wieku herb hrabiów Potockich u spodu cyfra S. P. ⁵	1	45
46.	[Tabakiera] czworograniasta z masy amarantowego koloru, w srebro oprawa. Na wieku tejże rżnięta głowa z kamienia złotego i złotą dookoła obwódką	1	46
47.	[Tabakiera] ośmiograniasta złota, zewnątrz na niebieskim tle, kamieniami białymi w owal rzeźbą, a do koła kamieniami drobnymi wysadzana	1	47
48.	[Tabakiera] czworograniasta złota, wkoło w desenie, figury chińskie, kwiaty i zwierzęta z perłowej macicy, turkusy, jaspisy i inne kamienie nabijana	1	48
49.	[Tabakiera] czworograniasta złota, ze wszystkich stron w promienie rżnięta	1	49
50.	[Tabakiera] czworograniasta złota, ze wszystkich stron w krajowidze rżnięta	1	50
51.	[Tabakiera] ośmiograniasta podłużna z kości słoniowej, w złoto oprawna z takimiż mat ozdobami, pęknięta	1	51

5 Patrz przyp. 5 pierwszej części tekstu, na s. 223.

[s. 6]

52. Tabakiera ośmiograniasta złota, w desenie i gierlandy ⁶ na tle niebieskiem i czarnem, złotem ze wszech stron emaliowana. Boki tej tabakierki wysuwają się, pod którymi inne koloru zielonego znajdują się, również złotem emaliowane	1	52
53. [Tabakiera] czterograniasta mała złota, wewnątrz obwódki rżnięte mająca, zewnątrz w złotą siatkę ze wszech stron powleczone, obwódkami złotymi, w desenie po kantach obłożona. Boki, spód i wieko kwiatami złotymi, srebrnymi z macycy perłowej i agatu ozdobione	1	53
54. [Tabakiera] ośmiograniasta złota, lazurowo emaliowana, w deseni do koła z złotymi obwódkami z trzema widokami i dwoma figurami na kości słoniowej malowanymi, złotą obwódką ozdobionymi	1	54
55. [Tabakiera] okrągła złota, słoniową kością obłożona. Wieko teje ozdobione wizerunkiem młodego chińczyka wokoło obwódka złota	1	55
56. [Tabakiera] okrągła srebrna, zewnątrz i wewnątrz pozłacana, w kształcie małej, okrągłej puszkki. Wieko na zawiasie, na którym z strony zewnętrznej wycisk popiersia Maksymiliana Józefa króla bawarskiego, z wewnętrznej zaś strony wizerunek Matki Boskiej z napisem Patrona Bavaria	1	56
57. [Tabakiera] czworograniasta złota, kanty zaokrąglone nieco mająca, na wieku której znajduje się widok kolorowy, dokoła ozdobny złote mat w desenie. Boki i spód w deseni rżnięte	1	57
58. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia niebieskiego lazuli zwanego, w środku wgina. Wieko teje ruinami, między którymi wyobrażenie pasterzy z trzodą do koła, złotą obwódką ozdobione	1	58
59. [Tabakiera] okrągła szyldkretowa, w złoto oprawna, emalią złotą w wąskie paski pokryta. Spód i wieko na którym miniatura młodej damy, gierlandą kwiatów ustrojonej, przeglądającej się w lusterku znajduje się, złotą obrączką w desenie obwiedzione	1	59
60. [Tabakiera] czworograniasta podłużna z kości słoniowej, w złoto oprawna. Wieko na zawiasie, na wierzchu którego ozdoby złote w guście chińskim. Pod spodem tegoż dwie figury pod drzewem siedzące malowane, przez czas zniszczone.	1	60
61. [Tabakiera] głowę mopsa wyobrażająca, porcelanowa w złoto oprawna. Wieko na zawiasie, na którym figura w starożytnym stroju w kolorach, na odwrotnej stronie widok różowego koloru	1	61
62. [Tabakiera] okrągła z masy koloru czekoladowego, bez ozdób	1	62
63. [Tabakiera] okrągła papierowa, czarno lakierowana z biustem na wieku Cesarza Aleksandra za szkłem	1	63

[s. 7]

64. Tabakiera w kształcie kłódki srebrna, wewnątrz wyzłacana, z przykrywką na zawiasie	1	64
65. [Tabakiera] czworograniasta z kości słoniowej, złotem wewnątrz wyłożona. Na wieku biust damy, głowę w różę ustrojoną mającej, z kamienia camos zwanego rżnięty, dokoła obwódką złotą ozdobiony	1	65
66. [Tabakiera] w kształcie hełma z ciemnego krwawnika, rzeźbą w desenie ozdobiona. W złoto oprawna na wieku teje znajduje się rzeźba Jowisza, pioruny w rękę trzymającego	1	66
67. [Tabakiera] barylkę kryształową z dwoma denkami, w złoto oprawionymi wyobrażająca, w kostkę rżnięta, wewnątrz w połowie takim że szkłem przedzielona	1	67
68. [Tabakiera] szyldkretowa okrągła w złoto oprawna. Wieko teje 5-a rozetami ⁷ do koła złotą obrączką ozdobione	1	68
69. [Tabakiera] srebrna, wyobrażająca warującego psa z obróżką złotą, w której wpis: „tounjournalfidel”. Wewnątrz wyzłacana, otwór na zawiasie w swej podstawie mająca	1	69

6 Girlanda – dekoracyjny ornament w formie zamkniętego wieńca, wiązanki kwiatów czy liści.

7 Rozeta – ornament architektoniczny w kształcie rozwiniętej róży.

70.	[Tabakiera] czworograniasta srebrna, wewnątrz wyłaczana, kanty zaokrąglone mająca. Wieko i spód w rżnięte rozety, których na wieku okrągłych 4, a kwadratowych 11. U spodu zaś okrągłych 5, a kwadratowych 10. Boki do koła w deseń rżnięte, końce strzały wyobrażające	1	70
71.	[Tabakiera] czworograniasta w fryzy rżnięta, koloru orzechowego z korzenia drzewnego, srebrem wewnątrz wyłożona i wyłaczana, podobnie w srebro oprawna. Wieko na zawiasce, na którym rzeźba starożytnego zamku	1	71
72.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, w złoto oprawna. Wieko rzeźbą na sinem kamieniu z wyobrażeniem mitologicznym wokoło złotą obwódką ozdobione	1	72
73.	[Tabakiera] podłużna, w kształcie trumienki wypukłej, cała z kamienia krwawnika ciemnego w złoto oprawna. Kanty u wieka na zawiasce będącego i kanty spodniej części brylantami w kwiaty i perelki ozdobione	1	73
74.	[Tabakiera] owalowa z czerwonej masy wewnątrz szyldkretem wyłożona, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce w części popękane mająca	1	74
75.	[Tabakiera] kryształowa formy niezupełnie okrągłej, na około w desenie rżnięta. Wieko na zawiasce, w złoto oprawna. Szyldzik brylantami ozdobiony. Z biustem rycerza w zbroi na kamieniu wyróżnionym	1	75
76.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, wewnątrz złotem wyłożona. Wieko bez zawiaski, pod którym wryty napis „Nicola de Vecchisfel’anno 1809”	1	76
77.	[Tabakiera] owalowa w zaokrąglone siedmiokanty. Z masy brunatnej w rzucane złote kwiatki, w srebro pozłacane oprawna, z wiekiem na zawiasce	1	77

[s. 8]

78.	Tabakiera z flakonikiem, owalowa, z kokosowego owocu, w srebro oprawna, wewnątrz blaszką srebrną wyłożona. Małym do flakonika użytym lejkiem opatrzona z ozdobą oko wyobrażającą	1	78
79.	[Tabakiera] srebrna w kształcie wianenki, wewnątrz i zewnątrz pozłacana z wiekiem na zawiaskach, na którym wycisk konchy ⁸ i pięć okrągłych punktów	1	79
80.	[Tabakiera] rżnięta z kamienia sinoczerwonego w złoto oprawna, wyobrażająca jelenia spoczywającego. Głowę w tył obróconą, a przednią nogę na drugą założoną mającego. Rogi w zębach jelenie trzymającego. Wieko znajdujące się pod podstawą rogowe w deseń rżnięte, na zawiasce	1	80
81.	[Tabakiera] z kamienia podobnegoż jak wyżej N-o 80. Wieko na zawiasce wyobrażające ulatującego motyla, w złoto oprawna	1	81
82.	[Tabakiera] z siniego w atlas jaspisu, ośmiokanciasta, podłużna, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce pęknięte	1	82
83.	[Tabakiera] owalowa, złota, emaliowana w kolor rubinowy. Na wieku i u spodu dwa widoki portów morskich. Części morza i okrętów na nich znajdujących się. Jedno z nich wschód, a drugie zachód słońca wyobrażające	1	83
84.	[Tabakiera] z kamienia agatowego ciemnego, w sine i ciemne żyłki przebijające się. Ośmiograniasta w złoto oprawna. Wieko na zawiasce do koła złotą obwódką ozdobione. Spód teje podobnie	1	84
85.	[Tabakiera] w kształcie głowy nieznanego zwierza, z kości słoniowej, w srebro oprawna, z wiekiem na zawiaskach	1	85
86.	[Tabakiera] okrągła szyldkretowa, złotem wewnątrz wyłożona. Wieko na zawiasce, na którym znajduje się miniatura damy w owalu za szkłem, na ośmiograniastym złotem mat polu, w około złotą obwódką	1	86
87.	[Tabakiera] okrągła z złotej w marmur masy, w złoto oprawna, wieko bez zawiaski	1	87
88.	[Tabakiera] z masy brunatnej w marmur, okrągła w złoto oprawna, wieko bez zawiaski	1	88
89.	[Tabakiera] z kamienia białego, wyobrażająca spoczywającego kozła z brodą, którego grzbiet koloru fioletowego, oczy tegoż w dwa brylanty w złoto oprawne. Rogi złote brylantami wysadzone, między którymi umieszczony jest również brylant wielkości okrągłego grochu, w srebro oprawny. Wieko całe złote na zawiaskach, przy którego otworze szyldzik z rubinem, wokoło brylantami wysadzany	1	89

8 Koncha (łac. *concha*, gr. *konche*) – muszla.

90. [Tabakiera] w trzy okrągłe, a jeden kant prosty, papierowa lakierowana, w srebro oprawna. Wieko na zawiasce, do koła w drobne wycinane srebrne ząbki ozdobiona. Wierzch wieka srebrnymi wyrobami, godło miłości oznaczającymi ozdobione	1	90
---	---	----

[s. 9]

91. Tabakiera czworograniasta szyldkretowa, w złoto oprawna wieko na zawiasce, na wierzchu którego w owalu miniatura damy za szkłem, ośmiokątną obwódką złota ozdobiona	1	91
92. [Tabakiera] okrągła, wewnątrz szyldkretowa, zewnątrz drzewem obwiedziona, różnymi mitologicznymi malowaniami ozdobiona. Spód jej takież. Wieko bez zawiaski, na którym wyobrażenie kupidy na lwicy jadącego, przygrywającego na dwóch piszczalkach, za szkłem	1	92
93. [Tabakiera] w kształcie jajka, cała złota w dwóch równych częściach przedzielająca się. Z jednej strony głowa meduzy, z drugiej rzeźba wschodzącego słońca w promieniach. Obwód wokół w paski rżnięty	1	93
94. [Tabakiera] czworograniasta papierowa, lakierowana. Wieko na zawiaskach, na tymże znajduje się miniatura damy w owalu, obwiedzionym złotą mat w deseń obwódką. Szyldzik złoty podobnie w deseń	1	94
95. [Tabakiera] czworograniasta z kantami nieco zaokrąglonemi. Cała szyldkretowa, wieko z zawiaską srebrną, szyldzik u tegoż czworograniasty podobnie srebrny, mały	1	95
96. [Tabakiera] owalowa z ciemnego kamienia, w wielu miejscach złoto przezroczystego koloru, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce z złotym szyldzikiem w desenik	1	96
97. [Tabakiera] owalowa wewnątrz złotem wyłożona. Zewnątrz w srebro oprawna, perłową macią nabijana, złotemi i srebrnymi utworami w przedziałach ozdobiona. Wieko na zawiasce	1	97
98. [Tabakiera] czworograniasta w formie kufierka, kanty nieco zaokrąglone. Wewnątrz szyldkretowa, zewnątrz perłową macią wyłożona, w srebro oprawna. Wieko na zawiasce, na którym między deseniami z perłowej macicy wyobrażenie psa, uganiającego się za ulatającym ptakiem	1	98
99. [Tabakiera] okrągła szyldkretowa w złoto oprawna, wieko na zawiasce, wokół złotem w desenie emaliowana, nieco przy otworze pęknięta	1	99
100. [Tabakiera] ośmiograniasta, szyldkretowa złotem wewnątrz wyłożona, kanty takież z wyrobami, w desenie i kwiaty. Wieko teże godłem sztuk pięknych, przemysłu i sztuków, a boki w desenie,	1	100

[s. 10]

owoce, kwiaty i zające ozdobione. Spód złotem nabijany, wyobrażający myśliwego pod drzewem siedzącego z czterema gończymi psami		
101. Tabakiera okrągła, szyldkretowa, wieko bez zawiaski z popiersiem Moliera. Koloru ciemnego, wokół złotą obrączką obwiedzionem	1	101
102. [Tabakiera] okrągła wewnątrz złota, w emaliowane cętki, wieko bez zawiaski, obwódką złotą do koła ozdobione. Spód podobnie	1	102
103. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia wewnątrz w podługowate pręgi koloru: zielonego, brunatnego i złotego. Zewnątrz ze wszystkich stron w kwadraty rżnięta, kanty złotem obwiedzione mająca. Wieko na zawiasce z szyldem w bukiet uformowanych o 7 granatach ⁹ i 6 brylantach w złoto i srebro oprawnych	1	103
104. [Tabakiera] czworograniasta, wewnątrz złotem, zewnątrz szyldkretem wyłożona, do koła złotemi paskami obwiedziona. Wieko na zawiasce z miniaturą damy, w obwódce czworograniastej niebieskiej, emaliowanej. Z dwóch stron teże dwa wizerunki mitologiczne brązowe, emalią niebieską ozdobione	1	104
105. [Tabakiera] okrągła, wielka, porcelanowa, w środku biała, zewnątrz koloru seledynowego, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce, złotą obrączką w deseń wyrobioną, z wyginanym szyldzikiem, na powierzchni polowanie na jelenia, pod wiekiem powrót z polowania, wokół i u spodu różne myśliwskie sceny	1	105

9 Granaty (łac. *granatus* – granat, owoc granatu, co wskazuje na podobieństwo kamieni do ziaren owocu granatu) – grupa minerałów zaliczana do gromady krzemianów. Najczęściej występują w odcieniach od barwy pomarańczowoczerwonej do fioletowoczerwonej.

106. [Tabakiera] czworograniasta kryształowa, w kanty szlifowane, w złoto oprawna, wieko na zawiasce, ze wszech stron w desenie i ruiny złotem emaliowane ozdobiona	1	106
107. [Tabakiera] okrągła szyldkretowa, z miniaturą na wieku, z obwódką złotą i emaliowaną, damę na gitarze grającą wyobrażającym, w oddaleniu której młodzieniec puszczaający w powietrze bańki	1	107
108. [Tabakiera] owalowa, w kształcie baryłki, biała porcelanowa, w jednostajne kwiaty i obrazki. Z dwóch stron wieka na zawiaskach mająca, wewnątrz srebrem wyzłacaniem wyłożona, przez środek przedzielona, na obydwóch wiekach sceny psów gończych, dzika otaczających	1	108
109. [Tabakiera] czworograniasta złota z emalią chińską, w figury, złote kwiaty, drzewa i desenie. Ze wszech stron w złote paski ozdobiona	1	109

[s. 11]

110. Tabakiera owalowa z kamienia koloru zielonego, gdzieniegdzie plamy czerwone mającego, w srebro pozłacane oprawna, z wiekiem na zawiasce nieco nadpękniętem, przez środek wygięta	1	110
111. [Tabakiera] mała owalowa, porcelanowa, w kształcie melona, złoto zielonego koloru, w srebro oprawna. Wieko na zawiasce pęknięte, pod spodem którego emalia z kwiatów	1	111
112. [Tabakiera] okrągła szyldkretowa, z wiekiem popękaniem, bez zawiaski, z biustem damy na kamieniu camio rżniętem, głową w winogrona ozdobioną mający, wokół którego niebieska, emaliowa, owalna i druga złota obwódka	1	112
113. [Tabakiera] czworograniasta z korzenia złotego, dwa kwiaty płaskie, a dwa zaokrąglone mająca. Wieko na ślepej zawiasce, na wierzchu z ozdobą o 3-ch owalnych, ciemnych kamieniach, podobieństwo do źrenic oka mających, ażur w złoto na brązie oprawnych wokół emalią w kwadrat obwiedzonych	1	113
114. [Tabakiera] czworograniasta biała, porcelanowa, zewnątrz i wewnątrz w rzucone kwiaty kolorowe ozdobiona, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce mająca, na wierzchu którego wyobrażenie mopsa, na amarantowej ¹⁰ poduszce spoczywającego	1	114
115. [Tabakiera] czworograniasta srebrna wyzłacana, w kształt zapieczętowanego listu, w desenie żyłkowany. Ze wszech stron rżnięta, z biustem na wieku o zawiasce starca, na kamieniu agatowym, na spodzie zewnętrznej strony napis „A Monsieur Monsieur le Comte Stanislas Potocki, à S[ain]t Petersburg”	1	115
116. [Tabakiera] owalna, wewnątrz złota. Zewnątrz dokoła w czterech przedziałach, ciemno w punkta emaliowana. Wieko na zawiasce z wierzchu z rozetą emaliowaną w kwiaty złote i kolorowe ozdobione. Wierzch podobnie jak obwód tabakierki emaliowany, dokoła podwójnie perełkami ozdobiony, spód zaś takimiż raz jeden wokół	1	116
117. [Tabakiera] okrągła szyldkretowa, wieko bez zawiaski w kostkę rżnięte z złotymi punktami, małymi gwiazdkami		

[s. 12]

i kwadracikami złotymi dokoła nabijane, w środku którego w ośmiokącie mat złotym, złotą masiv opaską obwiedzeniem, znajduje się owalny kamień, na którym z mitologii rzeźba wyobrażająca kozła z satyrem pasącego się. Dokoła podobnie złotą obwódką ozdobiona	1	117
118. Tabakieraz kamieni zielonego żyłkowego w różne kolory, ośmiokąciasta w zaokrąglone fryzy, w złoto oprawna, wieko na zawiasce. Spód popękany	1	118
119. [Tabakiera] okrągła, z masy szyldkretem wewnątrz wyłożona. W połowie wygięta, wieko bez zawiaski w promienie rżnięte koloru marmurowego, na którym rozeta okrągła drobno rżnięta szyldkretowa. Spód podobnie w promienie marmurowy z okrągłą jednostajną rozetą i deseniem	1	119
120. [Tabakiera] czworograniasta szyldkretowa, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce z rzeźbą na złotym kamieniu camio zwanym, wyobrażającą popiersie mężczyzny laurem ozdobionego w owalu za szkłem wokół złotą, w desenie, o[b]wódką i takąż obrączką niebieską emaliowaną obwiedzionym	1	120

10 Amarant – odcień ciemnej czerwieni przechodzącej w fiolet.

121. [Tabakiera] złota wyobrażająca spoczywającego na ziemi lwa. Oczy tegoż diamentowe, pod podstawą wieko czworograniaste, w desenie rżnięte na zawiasce wewnątrz polerowane	1	121
122. [Tabakiera] ośmiokańciasta w złoto oprawna, z masy w kolor maku siwego nakrapiana, wieko na zawiasce	1	122
123. ^e [Tabakiera] czworograniasta sztyldkretowa. Wieko w srebrnej zawiasce z małym takimże sztyldzikiem nieco pęknięte. Na wierzchu którego, wyobrażenie za szkłem dwóch mężczyzn konno jadących, wokół złotą obwódka obwiedzione ^f	1	123
124. [Tabakiera] okrągła, wypukłą w złoto oprawna, z kamieni koloru lila w żyłki. Wieko na zawiasce wokół z złotą w desenie obwódką	1	124
125. [Tabakiera] czworograniasta, koloru lila, kryształowa. Wierzch od spodu szerszy. Kanty zaokrąglone w formie koszyka w złoto oprawna w deseń. Powierzchnia wokół w plecionkę rżniętą. Wieko na zawiasce, na którym dwa złote na krzyż pręciki, w środku takimże węzłem spojone, spadające aż na boki tabakiery	1	125
126. [Tabakiera] czworograniasta z białego kamienia, w środku wygięta nieco popękana w złoto oprawna, ze wszech stron w promienie rżnięta. Wieko na zawiasce, na wierzchu którego złoty bukiet kwiatów, kamieniami złotymi i diamentkami wysadzany	1	126
127. [Tabakiera] sztyldkretowa czworograniasta, w złoto oprawna szesnastoma sztyftami złotymi w koło umocowana. Kanty złote, wieko na zawiasce, na którym w owalu znajduje się biust mężczyzny na innym kamieniu rżnięty, ażur w złoto oprawny z dwoma złotymi obrączkami, w koło		

[s. 13]

znajduje się napis w dialekcie greckim	1	127
128. Tabakiera złota owalna, zewnątrz dokoła złotem w deseń emaliowana. Perłową macią wykładana. Wieko na zawiasce, podobnie jak jej obwód z popiersiem młodzieńca w starożytnym stroju, złotą laurą obwiedziona. Spód w rozetę emaliowaną złotem i perłową macią ozdobioną	1	128
129. [Tabakiera] czworograniasta sztyldkretowa, małeńka, płaska w zaokrąglone kanty. Wieko na złotej zawiasce, sztyldzikiem w środku i sześcioma złotymi brąznikami ozdobione. U otworu podobny sztyldzik mająca	1	129
130. [Tabakiera] kryształowa w kształcie różka od tabaki z zatyczka, wokół w desenie rżnięta, przy szczycie utraconą	1	130
131. [Tabakiera] owalowa w złoto dookoła oprawna, płaska, wierzch i spód koloru marmurowego. Wieko na zawiasce	1	131
132. [Tabakiera] wyobrażająca głowę psa buldoga, z kamienia ciemnego, oczy perłami w złoto oprawnymi wysadzane. Wieko na złotej zawiasce, na którym wyobrażenie lisa pod drzewem siedzącego	1	132
133. [Tabakiera] porcelanowa czworograniasta, w złoto oprawna z różnymi wyobrażeniami tak zwanymi quodlibet ¹¹ , na której z wszech stron widzieć się dają: noty, mapa, gazeta, karty do gry ecc. Wieko na zawiasce	1	133
134. [Tabakiera] okrągła sztyldkretowa. Wieko bez zawiaski, na którym za szkłem wyobrażenie murzyna w arlekińskim stroju poruszającego się, wokół złotą obrączką obwiedzione	1	134
135. [Tabakiera] z konchy morskiej koloru brązowego, żółto nakrapiana, w srebro oprawna. Wieko na takiejże srebrnej zawiasce	1	135
136. [Tabakiera] z konchy morskiej koloru złotego, brązowo nakrapiana, w srebro oprawna, wieko na takiejże srebrnej zawiasce	1	136
137. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia krwawnika ciemnego w złoto oprawna, ze wszech stron złotą plecionką, w deseń ozdobiona. Kanty w cztery filarki rżnięte wieko na zawiasce, u którego sztyldzik diamentami w kwiaty złote wysadzany	1	137

e Tekst wykreślony czerwonym atramentem.

f Na prawym marginesie zapisane czerwonym atramentem: *darowane*.11 *Quodlibet* (łac. cokolwiek chcesz) – kompozycja wokalna lub instrumentalna będąca formą żartu muzycznego, zabawy, polegającej na zestawieniu różnych, najczęściej dobrze znanych melodii (w tym konkretnym przypadku mamy zestawienie różnych, dobrze znanych rzeczy).

138. [Tabakiera] okrągła maleńka z ciemnozielonego kamienia marmurkowego przezroczystego. Wieko bez zawiaski bez żadnych ozdób	1	138
139. [Tabakiera] w kształcie głowy kota brunatno pręgowatego, emaliowana, wieko z wyobrażeniem z siedzącego kota. Zawiaska i całe wieko zniszczone	1	139
140. [Tabakiera] wyobrażająca ptaka w trawie siedzącego, emaliowana. Wieko na zawiasce, na którym bukiet z róż i niezapominajków	1	140

[s. 14]

141. Tabakiera nieforemnego kształtu, z kości słoniowej, w srebro oprawna i tamże wewnątrz wyłożona. Wieko na zawiasce z sztyldzikiem, na którym w brązowym kolorze rzeźba biała wyobrażająca dzika przez psy ściganego. W koło sceny myśliwskie w lesie mianowicie polowanie na jelenia. U spodu które jest również srebrem obwiedzione, podobnie rzeźba jelenia przez myśliwego pokonanego	1	141
142. [Tabakiera] z kamienia popielatego, wyobrażająca mysz siedzącą, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce, na wierzchu którego cztery małe myszki	1	142
143. [Tabakiera] ośmiokąciasta z kamienia siniego marmurkowego, w złoto oprawna. Wieko na zawiasce, mocno potrząskane. Spód który do koła w złoto obwiedziony, podobnie jak i boki w wielu miejscach potrząskane	1	143
144. [Tabakiera] owalowa, wieko do koła w srebro oprawne, na którym wycisk na blasze z wyobrażeniami mitologicznymi. Spód sztyldkretowy w koło srebrną obwódką w ząbki obwiedziony	1	144
145. [Tabakiera] złota w prawie promieni rżniętych wschodzącego słońca. Wieko podobnie formy kryształowe, również w takie promienie rżnięte	1	145
146. [Tabakiera] czworograniasta, wewnątrz biała, w srebro oprawna z wiekiem na zawiasce, zewnątrz ze wszystkich stron w kwiaty i liście różnego koloru i złotem na tle białem emaliowana	1	146
147. [Tabakiera] czworograniasta kryształowa, w złoto oprawna, wewnątrz gładka. Zewnątrz w desenie rżnięta, spód i boki z jednej sztuki odlane	1	147
148. [Tabakiera] z kamienia agat, w kształcie półowalnej podstawy, wkóło w stopnie rżnięcia. W srebro oprawna, wieko czworograniaste na zawiasce, zewnątrz srebrne w kostkę rżnięte z sztyldzikiem w środku, wewnątrz wyzlacane	1	148
149. [Tabakiera] okrągła w kształcie kociołka z kamienia agat w sine oczka i żyłki wpadającego, w złoto oprawna wieko płaskie na zawiasce	1	149
150. [Tabakiera] formę pół jajka mająca, spód z kamienia siniego w różowe plamy wpadającego, w złoto oprawna. Wieko całe złote na zawiasce płaskie. W środku tegoż rzeźba wypukła z kamienia, wyobrażająca lwa siedzącego. W okolo obwódką niebieską emaliową ozdobiona. Powierzchnia wieka ślicznie w koło w desenie i arabeski ¹² rżnięta	1	150
151. [Tabakiera] koncha biała, z piękną symboliczną rzeźbą, w złoto oprawna deseniami do koła ozdobiona. Wieko na zawiasce, przez środek spodu złota przepaska z rzeźbą wyobrażającą słońce za chmurą, na której napis: Non omnibus lucet	1	151
152. [Tabakiera] czworograniasta, wewnątrz złota, zewnątrz sztyldkretowa. Wieko na zawiasce, na którym w owalu rzeźba biała na czarnym tle za szkłem, wyobrażająca ryceza, obnażonego ze zbroi siedzącego. W jednym ręku miecz, w drugim tarczę trzymającego, u nóg którego hełm złożony. Owal wokóło złotymi arabeskami	1	152

[s. 15]

i emaliową niebieską obwódką ozdobiony		
153. Tabakiera okrągła, sztyldkretowa, wewnątrz złotem wyłożona z wiekiem bez zawiaski. Na którym zewnątrz ośmiokąt złoty mat, w desenie i arabeski ozdobiony, dookoła niebieską emalią owiedziony, w środku którego rzeźba owalna, mitologiczna, również wokóło emaliowana	1	153
154. [Tabakiera] okrągła sztyldkretowa, wewnątrz złotem wyłożona. Wieko bez zawiaski wokóło nieco wytoczone, w środku którego w owalu osadzony kamień, z wewnętrznej strony białej gładki. Z zewnętrznej koloru złotego z biustem kobiety na złotym spodzie. Wokóło emalią niebieską ozdobiony	1	154

12 Arabeska – ornament roślinny, w formie stylizowanej wici roślinnej.

155. [Tabakiera] czworograniasta podługowata, szylkretowa, wewnątrz złotem wyłożona. Wieko na zawiasce, w powierzchni na którym w czworokącie niebieskim i złotym emaliowanym miniatura damy w okrągłym obwodzie dokoła	1	155
156. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia ciemnego w złoto oprawna, kanty i spód podobnie. Wieko na zawiasce, złotymi kwiaty i rubinami wysadzone, między którymi łuk złoty, saydak takież ze srebrnymi strzały, pięcioma rubinami wysadzany i róg obfitości dziewięcioma brylantami upiększony. Boki i spód również w kwiaty złotem nabijane ozdobione	1	156
157. [Tabakiera] czworograniasta massiv złota, wewnątrz gładka, zewnątrz różną rzeźbą w arabeski i desenie ozdobiona. Wieko na zawiasce i szylczyk z takąż rzeźbą suto rubinami wysadzone	1	157
158. [Tabakiera] czworograniasta massiv złota, kanty nieco zaokrąglone. Spód i boki w różne desenie rżnięte, wieko zaś na zawiasce będące widokiem okolicy mozaikowej roboty, wokół emaliowaną obwódką ozdobione	1	158
159. [Tabakiera] w formie żółwiaw złoto oprawna, w oczach tegoż dwa rubiny. Nogi brylantami wysadzone, otwór tabakiery pod spodem złoty z wyrobami szylkretowymi w desenie, w środku w kształcie tarczy wyłożone	1	159
160. [Tabakiera] w kształcie koszyka z kamienia sinego, spód od wierzchu węższy w złoto oprawna, z wiekiem popękaniem, na zawiasce, na którym rzeźba pieska leżącego za siebie oglądającego się	1	160
161. [Tabakiera] czworograniasta szylkretowa, wieko z małym złotym szyldzikiem i takąż zawiaską. Na wierzchu którego znajduje się w owalu, złotą obrączką obwiedzionem, kamień czerwony, a na niem rzeźba kobiety	1	161
162. [Tabakiera] okrągła szylkretowa, wieko bez zawiaski, na tym w owalu rzeźba na kamieniu z wyobrażaniem rycerza w hełmie dokoła z złotą obwódką	1	162
163. [Tabakiera] z agatowego kamienia wyobrażająca wieloryba, oczy emaliowane mającego. W złoto oprawna z otworem u spodu na zawiasce w srebro oprawnem	1	163
164. [Tabakiera] z porcelany chińskiej w srebro oprawna wyobrażająca siedzącego chińczyka w stroju narodowym. Wieko na zawiasce, u spodu z obu stron, w różne chińskie malowidła ozdobione	1	164

[s. 16]

165. Tabakiera z białego agatu, wyobrażająca leżącego baranka z oczami brylantowemi, ucho utracone mającego, w złoto oprawna, wieko na zawiasce również z kamienia agatowego z żyłki	1	165
166. [Tabakiera] czworograniasta, szylkretowa, wewnątrz złotem wyłożona, z wiekiem na zawiasce, dwoma brylantami przy otworze ozdobiona. Na powierzchni biust rżnięty z kamienia camio, ażur oprawny, w około złotem obwiedziony	1	166
167. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia czerwonego, w złoto oprawna. Spód i boki jednostajne, wewnątrz wyżłobiona, kanty wieka zewnątrz szlifowane	1	167
168. [Tabakiera] czworograniasta z kamienia camio, w złoto oprawna. Spód i boki jednostajne, wieko na zawiasce, na wierzchu którego rzeźba dwóch figur siedzących	1	168
169. [Tabakiera] owalowa z agatu, wyginana po wierzchu w kanty rżnięta, w złoto oprawna, wieko płaskie na zawiasce, na którym rzeźba czterech owadów	1	169
170. [Tabakiera] czworograniasta emaliowana zewnątrz koloru seledynowego, wewnątrz wyślaczana, w złotej oprawie, w środku wgęta, kanty okrągłowe. Wieko na zawiasce z widokiem na jednej, a sceną mitologiczną na drugiej stronie. Spód pęknięty, a boki w różne widoki ozdobione	1	170
171. [Tabakiera] czworograniasta, kanty nieco okrągłe, wewnątrz złota zewnątrz złotem w arabeski emaliowana. Wieko, spód i boki niebieskimi, paskami emaliowanymi ozdobione, z miniaturą mężczyzny w starożytnym stroju	1	171
172. [Tabakiera] ósmiokanciasta szylkretowa, wąska a wysoka z wiekiem, o dwóch zawiaskach złotych, po wierzchu w desenie i kwiaty emaliowana	1	172
173. [Tabakiera] czworograniasta porcelanowa, biała, wewnątrz wyślaczana. Po wierzchu ze wszech stron w malowania ozdobiona. Wieko bez zawiaski, pod spodem którego wyobrażenie kupidyna w obecności pasterki i młodzieńca	1	173

174. [Tabakiera] porcelanowa, zewnątrz zielona w złote desenie emaliowan, z wiekiem bez zawiaski, na którym z odwrotnej strony wyobrażenie pasterskiego życia	1	174
175. [Tabakiera] porcelanowa koloru ciemnego stłoczona, złotem w guście chińskim, zewnątrz ze wszystkich stron emaliowana. Wieko bez zawiaski, na którym z odwrotnej strony wyobrażenie dwóch młodych figur	1	175
176. [Tabakiera] porcelanowa biała, podwójna, ze wszystkich stron emaliowana, o dwóch wiekach, każde na swej zawiasce, na odwrotnych stronach bukiety w koszykach wyobrażające, w tombak ¹³ oprawna	1	176
177. [Tabakiera] porcelanowa biała, emaliowana, ze wszystkich stron różne sceny wyobrażające. Wewnątrz wyślaczana, wieko bez zawiaski	1	177
178. Tartka oprawna w kość słoniową, z taką jednostajną tabakierczką, z wiekiem na zawiaskach, cała rzeźbą ozdobiona	1	178

Wilanów d[nia] 1-o grudnia 1845

[...]g

g Podpis nieczytelny.

13 Tombak – stop miedzi z cynkiem, cechujący się żółtą barwą przypominającą złoto, ale jest mało wartościowy.

turalna; autorka scenariuszy lekcji muzealnych i projektów edukacyjnych. Obecnie kurator programów edukacji artystycznej oraz koordynator programu wolontariatu, staży i praktyk w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.
(zszlenkier@muzeum-wilanow.pl)

Adam Tyszkiewicz, adiunkt w Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego, absolwent archeologii i historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim, a także podyplomowych Studiów Menedżerów Turystyki w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie oraz podyplomowego Studium Varsavianistycznego na UW; członek Stowarzyszenia Historyków Sztuki, stypendysta fundacji Roberta Andersona w Londynie, Fundacji Lanckorońskich oraz Queen's University w Belfaście. Autor wielu artykułów naukowych i popularnonaukowych, naukowo zajmuje się dziejami szkolnictwa wyższego, ceremoniałem akademickim oraz recepcją sztuki antycznej w czasach nowożytnych.
(Adam.Tyszkiewicz@adm.uw.edu.pl).

Agnieszka Woźniak-Wieczorek, absolwentka historii sztuki na Uniwersytecie Kardynała Stefana

Wyszyńskiego w Warszawie po obronie pracy magisterskiej *Kolekcja gołuchowska Izabelli z Czartoryskich Działyńskiej (1830–1899) i historia jej rozproszenia po 1939 roku* (2014). Autorka publikacji na temat historii Zbiorów Ordynacji Książąt Czartoryskich w Gołuchowie oraz kolekcji dzieł sztuki księcia Konstantego Adama Aleksandra Czartoryskiego (1773–1860); doktorantka na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego (Interdyscyplinarne Humanistyczne Studia Doktoranckie).
(agnieszka.wozniak.wieczorek@gmail.com)

Tomasz Żuchowski, dr nauk humanistycznych po obronie rozprawy doktorskiej „Organizacja i funkcjonowanie łowiectwa w dobrach Wilanów w XIX i na początku XX w. w świetle archiwaliów z zasobu AGAD. Studium archiwoznawcze”; w latach 2011–2015 pracownik naukowy Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, od 2016 r. na stanowisku naukowym w Archiwum Państwowym w Toruniu. Autor kilkudziesięciu publikacji dotyczących Wilanowa, łowiectwa w XIX i na początku XX w. oraz historii i archiwów rodów magnackich.
(t.zuchowski308@gmail.com)